

«Κι όλα τα παιδιά στο σπίτι τους ναρθούν ξανά» (από το «ψωμί της ξενιτειάς», Καζαντζίδης)

Αυτό επαγγέλλονται όλα ανεξαιρέτα τα κόμματα στην Ελλάδα και κύρια η Ν.Δ.

Επαναπατρισμός όλων των νέων που φύγανε στην δεκαετία της κρίσης.

Στόχος πολύ φιλόδοξος σχεδόν ουτοπικός, ακούγεται τόσο ωραία που είναι αδύνατον να είναι πραγματικός.

Η επιστροφή ενός τόσο μεγάλου αριθμού ειδικευμένου προσωπικού (αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες, ακριβή στοιχεία δεν υπάρχουν) και καλά αμειβόμενου, σημαίνει ότι, στα αμέσως επόμενα χρόνια, θα πρέπει να υπάρξει στην χώρα μας μια πολύ μεγάλη ανάπτυξη.

Η ανάπτυξη όμως αυτή, αν υπάρξει, όποια και νάναι, ότι και νάναι και αν δημιουργεί ακόμα και χιλιάδες θέσεις εργασίας δεν θα αγγίξει αυτή τη γενιά.

Σε λίγα χρόνια όλοι αυτοί οι νέοι που μετανάστευσαν στις Ευρωπαϊκές χώρες θα έχουν περάσει τα σαράντα, θα έχουν κάπως οργανώσει την ζωή τους και θα έχουν εγκλιματιστεί στο νέο τους περιβάλλον. Θα είναι πολύ δύσκολο να επιστρέψουν και να αρχίσουν πάλι από την αρχή.

Από αυτή λοιπόν την υπόθεση της ανάπτυξης (αν γίνει), οι μόνοι που δεν θα ωφεληθούν θα είναι αυτοί. Δεν «προλαβαίνουν». Η υποστηριζόμενη επιστροφή τους είναι μια υπόθεση χωρίς αντίκρισμα. Πρόκειται για ένα καθαρά λαϊκιστικό σύνθημα. Κανένα κύμα επανόδου αυτών των νέων δεν πρόκειται να δούμε τα επόμενα χρόνια. Όσο καλά και αν παν τα πράγματα.

**Η Εξωστρεφής παιδεία
Η νέα πραγματικότητα.**

Τελικά αντί να αποκτήσουμε εξωστρεφή οικονομία αποκτήσαμε εξωστρεφή παιδεία (κάτι είναι κι αυτό). Εξάγουμε πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μαζικά στην Ευρώπη αλλά και σε άλλα μέρη του κόσμου. Είναι η σημαντικότερη διαδικασία περιορισμού της ανεργίας στην Ελλάδα. Η αύξηση της απασχόλησης λόγω της μικρής ανάκαμψης που παρουσίασε η Ελληνική οικονομία τα δύο τελευταία χρόνια, είναι πολύ μικρή συγκριτικά με την μετανάστευση ενός μορφωμένου δυναμικού που έγινε σε όλα τα χρόνια της κρίσης, από το 2010 και μετά.

Η περίφημη σύνδεση της παιδείας «με τις ανάγκες του λαού και του τόπου», κεντρικό σύνθημα των φοιτητών και της αριστεράς, ποτέ δεν συζητήθηκε συγκεκριμένα (ως συνήθως). Έτσι η παιδεία συνδέθηκε με τις ανάγκες μερικών Ευρωπαϊκών κρατών κύρια, αλλά και τρίτων χωρών. Οι μαθητές και οι μαθήτριες Λυκείου στην Ελλάδα κανονικά θα έπρεπε προκειμένου να επιλέξουν την σχολή φοίτησης να εξετάζουν την Ευρωπαϊκή αγορά εργασίας και τα κενά που αυτή παρουσιάζει, κι όχι την Ελληνική

Στην Ελληνική νεολαία υπάρχει μια ισχυρή τάση για πανεπιστημιακή παιδεία, παρ' όλο τον κορεσμό όλων των επαγγελματιών στη χώρα μας. Συνεχίζει να αποτελεί την μοναδική πρόταση για κοινωνική αποκατάσταση και ανέλιξη. Ένα από τα πιο αντιδημοφιλή πράγματα στην Ελλάδα είναι ο περιορισμός του αριθμού των εισακτέων στα πανεπιστήμια. Έτσι είναι μοιραίο η νεολαία να σπουδάζει στην Ελλάδα και να εργάζεται στο εξωτερικό. Στην ζωή δε υπάρχουν αδιέξοδα.

Για το υπουργείο παιδείας το πρόβλημα της μαζικής μετανάστευσης αποφοίτων των Πανεπιστημίων είναι παράγωγο της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας. Άρα παροδικό και αναστρέψιμο (εξ' ού και οι περίφημες εξαγγελίες για επιστροφή των νέων που έφυγαν μόλις η κατάσταση της οικονομίας βελτιωθεί).

Το πρόβλημα σίγουρα το επέτεινε η οικονομική κρίση. Αλλά δεν ευθύνεται μόνο αυτή. Αυτή τη φορά δεν μετανάστευσαν ανειδίκευτοι εργάτες, χαμηλά κοινωνικά στρώματα και νέοι της υπαίθρου, όπως τις προηγούμενες φορές, αλλά κύρια μικροαστικά στρώματα, γόννοι της μεσαίας τάξης, πτυχιούχοι βασικά ανώτερων και ανώτατων σχολών. Και ούτε υπήρξε η ανάλογη συναισθηματική φόρτιση με εκείνη της δεκαετίας του '60. Το κλίμα είναι εντελώς διαφορετικό. Η μετανάστευση δεν είναι τόσο «κακούργα». Δεν γράφτηκε ούτε ένα τραγούδι, ένα βιβλίο, ένα θεατρικό έργο να εκφράσει τον πόνο αυτού του νέου κύματος της ξενιτειάς. Η Ελληνική κοινωνία δεν το εσωτερίκευσε σαν πρόβλημα, όπως συνήθως κάνει, με δραματικούς τόνους. Όλα εξελίχθηκαν ομαλά, χωρίς συναισθηματισμούς και επάρσεις. Σαν η κοινωνία να ήταν «έτοιμη από καιρό» να αντιμετωπίσει αυτή την νέα κατάσταση.

Υπάρχει λοιπόν ένα δομικό πρόβλημα απασχόλησης στην Ελληνική κοινωνία. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα παράγει περισσότερους από όσους χρειάζεται η Ελληνική αγορά (είτε με ύφεση είτε με ανάπτυξη). Αυτός είναι ένας προσανατολισμός της εκπαίδευσης που δεν πρόκειται να αλλάξει, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα. Οπότε και η μετανάστευση είναι και θα είναι μια διέξοδος, για το πλεονάζων δυναμικό. Το «κάνε Παναγιά η ξενιτειά να πάψει» μάλλον φαντάζει ανέφικτο.

Ο πανεπιστημιακός δρόμος της αποκατάστασης και της κοινωνικής ανέλιξης παραμένει σε ισχύ, απλά επικαιροποιείται με βάση τα νέα δεδομένα. Δεν περιορίζεται πλέον στον Ελλαδικό χώρο αλλά επεκτείνεται σε όλη την Ευρώπη και πέραν αυτής και σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες. Αυτό είναι κάτι πλήρως κατανοητό και αποδεκτό και από την Ελληνική κοινωνία. Τώρα αν θα είναι ιδιωτικά ή δημόσια (ή και τα δύο) τα Ελληνικά πανεπιστήμια είναι φανερό ότι γίνεται δευτερεύον.

Μήλιος Χρήστος